

# DROGA DO PRZEMIANY MAŁŻEŃSTWA

**Przystanek**

## **WOLNOŚĆ**

**TYDZIEŃ III-IV**

Materiały studyjne

Opracowała  
Jolanta Prokopiuk

Wydanie 1  
listopad 2009

## TYDZIEŃ III

# WOLNOŚĆ JAKO RELACJA

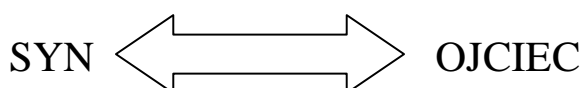
*Być wolnym znaczy tyle, co być wolnym dla drugiego, ponieważ ten drugi przywiązał mnie do siebie i tylko w związku i w zjednoczeniu z kimś innym jestem wolny.*

Dietrich Bonhoeffer

W trzecim tygodniu ukazana jest wolność jako relacja. *Być wolnym znaczy tyle, co być **wolnym dla drugiego**, ponieważ ten drugi przywiązał mnie do siebie i tylko w związku i w zjednoczeniu z kimś innym jestem wolny.* Tak też Bóg stwarza pierwszych ludzi na swój obraz, a Bóg jest osobą w relacji w Trójcy Świętej. Przypomnijmy sobie sytuację graniczną pierwszego człowieka – Adama (który nie był ani mężczyzną ani kobietą). Sytuacją graniczną jest doświadczenie głębokiej samotności. Po nazwaniu wszystkich istot stworzonych, które otrzymał od Boga, doświadczył **kim nie jest**. Sytuacja samotności w życiu każdego człowieka jest bardzo bolesna, ale i dramatyczna. W rzeczywistości otworzyła pierwszego człowieka na relację z Bogiem i zrodziła pragnienie osoby jemu podobnej. Gdy człowiek zapadł w głęboki sen, Bóg uczynił człowieka mężczyzną i kobietą. Po przebudzeniu się mężczyzna wpada w zachwyty i wykrzykuje: *ta jest dopiero kością z moich kości i ciałem z mojego ciała*. Bolesna sytuacja samotności zrodziła głębokie doświadczenie jedności dwojga. Ta sytuacja z początków świata ukazuje jak ważną rolę odgrywa samotność w życiu człowieka. Stawanie na modlitwie jako Namioce Spotkania pozwala wejść w relację z Bogiem i z samym sobą. Aktywny tryb życia może przerodzić się w aktywizm jako ucieczka przed samym sobą i w jakiś sposób przed Bogiem.

Kiedy człowiek wchodzi w relację dziecięctwa, oblubieńczości oraz przyjaźni zostaje wyzwany. Dzieciństwo zakłada relację syn – ojciec.

### RELACJA DZIECIĘCTWA BOŻEGO



Święty Paweł powie: *Albowiem wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi. Nie otrzymaliście przecież ducha niewoli, by się znowu pogrążyć w bojaźni, ale otrzymaliście ducha przybrania za synów, w którym możemy wołać „Abba, Ojcze!” Sam Duch wspiera swym świadectwem naszego ducha, że jesteśmy dziećmi Bożymi<sup>1</sup>.*

Relacja dziecięctwa zakłada poczucie bezpieczeństwa, miłości, zaufania. Obserwując własne dzieci, domagające się bycia z nimi i dla nich, można sobie wyobrazić jak dyspozycyjny jest Bóg Ojciec. Jest to taka relacja zaufania, że przychodzę zawsze, gdy coś mnie niepokoi lub lęka. Naszych dzieci nigdy nie trzeba było zachęcać, aby poszły gdziekolwiek z tatusiem. Wystarczyło hasło wyjścia, bez wyjaśniania dokąd miałyby pójść. Kiedy myślę o świętej Teresie od Dzieciątka Jezus i jej doświadczeniu dziecięctwa Bożego pełnego miłości i zaufania, to myślę, że było to możliwe dzięki kochającej relacji z własnym ojcem,

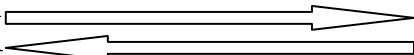
<sup>1</sup> Rz 8, 14-16.

dla którego Terenia była królową. Widać wyraźnie jak ziemscy rodzice mogą stać się współpracownikami Boga, albo kurtyną zasłaniającą miłość Ojca niebieskiego. Nasza relacja dziecięstwa z Bogiem Ojcem jest głęboko uwikłana w relacje z naszym własnym ojcem. Człowiek projektuje swoje relacje z własnym ziemskim ojcem na relacje z Bogiem Ojcem. Jednakże relacja dziecięstwa Bożego jest darem Ducha Świętego, który potrafi pokonać bariery naturalne. Należałoby zatem intensywnie wzywać Ducha Świętego o głębokie doświadczanie daru dziecięstwa.

Relacja oblubieńczości jest możliwa między mężczyzną a kobietą, albo Bogiem i człowiekiem. Fundamentalną relacją jest zawsze relacja oblubieńcza z Bogiem. Zakłada ona, że dwie osoby oddają się wzajemnie. W przypadku małżeństwa zachodzi podwójna relacja oblubieńczości z Bogiem i współmałżonkiem.

## RELACJA OBLUBIEŃCZOŚCI

ODDANIE SŁABOŚCI I KRUCHOŚCI STWORZENIA

**CZŁOWIEK**  **JEZUS**

ODDANIE SIEBIE JAKO BOGA I CZŁOWIEKA

## SAKRAMENT MAŁŻEŃSTWA

**OBLUBIENIEC**  **OBLUBIENICA**

1. JEZUS

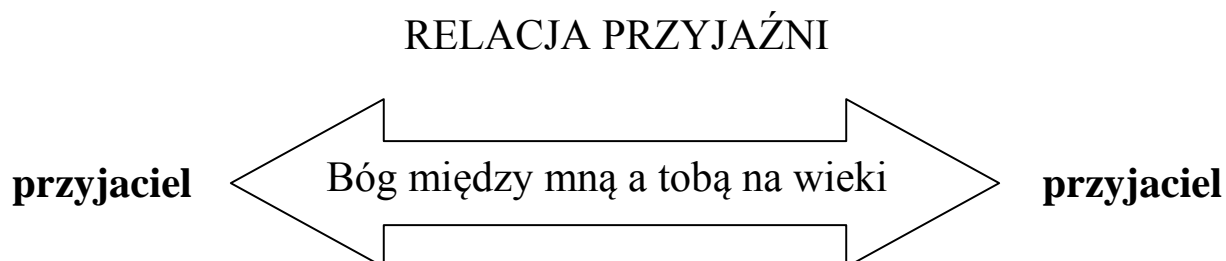
CZŁOWIEK

2. MEŹCZYZNA

KOBIETA

**Relacja oblubieńczości** jest darem Boga samego, o który z całą mocą i determinacją należy prosić. Jest to relacja wyłączności, tzn. dotyczy wyłącznie osób wchodzących w tę relację. Również przykazanie *Nie będziesz miał bogów cudzych przede mną*, dotyczy relacji oblubieńczej z Bogiem. Bóg jest zazdrosny o swoją oblubienicę: w Starym Przymierzu o Izrael, a w Nowym o Kościół. Kościołem jest każdy chrześcijanin zjednoczony z Jezusem Chrystusem Oblubieńcem.

Relacja przyjaźni nie jest ściśle związana z płcią, choć relacja oblubieńczości zawiera w sobie relację przyjaźni. Biblia w Pierwszej Księdze Samuela opisuje przyjaźń między Dawidem a Jonatanem. *Jonatan zaś zawarł z Dawidem związek przyjaźni, umiłował go bowiem jak samego siebie*<sup>2</sup>. W innym miejscu: *Przyrzeczenie zaś, które złożyliśmy ja i ty, jest takie: oto Pan między mną a tobą na wieki*<sup>3</sup>.



Wolność w ostateczności jest służbą dla innych, czyli proegzystencją – **bycie dla**. Święty Augustyn powie wprost *miłość uczyniła cię sługą, a prawda wolnym*.

*W domu Pańskim niewolnicy są wolni. Wolni, ponieważ służba nie nakłada przymusu, ale nakazuje miłość. (...) Miłość niech cię uczyni sługą, tak jak prawda uczyniła cię wolnym: sługą, ponieważ nim się stałeś; wolnym, ponieważ umiłował cię Bóg, twój Stwórca; więcej – jesteś wolny, bo możesz kochać swojego Stwórcę. (...) Jesteś sługą Pana i jesteś wolny w Panu. Nie szukaj wyzwolenia, które oddaliłoby cię od domu twego wyzwoliciela.*

Krucjata Wyzwolenia Człowieka w świetle tak rozumianej wolności jako proegzystencji **byciem dla** wobec zagrożonego alkoholem człowieka, jest służbą i ofiarą wobec osoby zniewolonej alkoholem. Druga część drogowskazu NOWA KULTURA tak to streszcza:

Moim świadectwem w tej dziedzinie będzie więc ofiara całkowitej abstynencji od alkoholu, tytoniu i wszelkich narkotyków oraz szerzenie kultury czystości i skromności jako wyrazu szacunku dla osoby.

Całkowita abstynencja jest formą zewnętrzną Krucjaty Wyzwolenia Człowieka jako forma służby dla osoby zniewolonej, która nie jest w stanie sobie pomóc. Należy do duchowości charyzmatu Ruchu Światło-Życie, ponieważ dotyczy istoty człowieka jaką jest wolność i wyzwolenie.

<sup>2</sup> 1 Sm 18, 3.

<sup>3</sup> 1 Sm 20, 23.



**Pierwszy dzień****Akt stworzenia – człowiek stworzony do relacji**

*Samotność człowieka w opisie jahwistycznym jawi się nam nie tylko jako pierwsze odkrycie właściwej osobie transcendencji, ale także jako odkrycie właściwej dla niej relacji „do” osoby – jako otwarcie i oczekiwanie na „komunię osób”. (...) Człowiek staje się odzwierciedleniem Boga nie tyle w akcie samotności, ile w akcie komunii.*

Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich*

**A. Modlitwa**

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do odkrycia, iż zostałeś stworzony do głębokiej relacji z osobą „tobie podobną”.

Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała!

Rdz 2, 23

**B. Studium Biblii**

*Człowiek w swej pierwszej samotności zdobywa świadomość osobową na drodze „wyosobnienia się” od wszystkich istot żyjących i zarazem w tejże samotności otwiera się w stronę istoty sobie podobnej.*

Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich*

**I. WIDZIEĆ**

Przeczytaj **Rdz 2, 8-25**.

1. W czym wyraża się samotność pierwszego człowieka?

.....

.....

.....

2. Adam po hebrajsku oznacza człowiek. Jaka jest rola Adama w stwarzaniu drugiej osoby?

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Samotność rodzi w sercu nowe pragnienia, zmusza do refleksji. Przypomnij sobie swoje chwile samotności. Jak na nie reagowałeś (oglądaniem programu telewizyjnego, przymnażaniem sobie pracy, modlitwą i refleksją)?

.....

.....

.....



2. Czy twój współmałżonek jest osobą, do którego możesz z zachwytem powiedzieć: *Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała!*?

.....

.....

.....

### III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś z zachwytem do współmałżonka powiedział: *Dobrze, że jesteś?* Kiedy możesz mu to powiedzieć?

.....

.....

.....

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Iz 12, 1-12**.

Za co chcielibyście sobie i Bogu podziękować? Niech modlitwa przeradza się w dziękczynienie.

**Drugi dzień****Relacja usynowienia**

*Nasze wybawienie z niewoli polega na tym, że weszliśmy w relację synowską, dziecięcą do Boga jako Ojca. Bóg nas przyjmuje za swoje dzieci, ogarnia nas swoją miłością i my możemy się zwrócić do Boga z wielką ufnością, z dziecięcą miłością. Jeżeli wejdziemy w taką relację do Boga jako Ojca, to w wyniku tego przezwyciężamy wszelki lęk i strach. Bo czego byśmy się mogli jeszcze obawiać, jeżeli naprawdę uwierzyliśmy w to, że Bóg jest naszym Ojcem.*

Franciszek Blachnicki, *Prawda, Krzyż, wyzwolenie*, Carlberg 1985, s. 50

**A. Modlitwa**

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdalniał cię do relacji synowskiej z Ojcem.

Na dowód tego, że jesteście synami, Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna swego, który woła: Abba, Ojcze! A zatem nie jesteś już niewolnikiem, lecz synem. Jeżeli zaś synem, to i dziedzicem z woli Bożej. Ga 4, 6

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **Łk 10, 21-24**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Opisz relację Jezusa z Ojcem.

.....

.....

.....

2. Kim dla Jezusa jest Ojciec?

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Opisz relacje ze swoim Ojcem.

.....

.....

.....

.....

## 2. Napisz swoje wyznanie wiary związane z synostwem Bożym.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

### III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby dziecięstwo Boże było żywą rzeczywistością w twoim wnętrzu?

.....

.....

.....

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Mt 3, 13-17**.

Jezus doświadcza głębokiej afirmacji w swoim życiu. Czy doświadczacie swojej miłości jako miłości Ojca niebieskiego? Czego brakuje lub co sprawia, że czujecie się afirmowani przez współmałżonka?

**Trzeci dzień****Relacja oblubieńczości**

*Ta relacja, w jaką wchodzę do Boga, do Osoby Bożej i która przynosi mi pełną wolność, może być przeżywana jako relacja podwójna, jako relacja synostwa albo dziecięctwa, relacja, jaka zachodzi między dzieckiem a Ojcem, i może to być także relacja oblubieńcza, jaka zachodzi pomiędzy oblubieńcem a oblubienicą, pomiędzy ja i ty.*

Fr. Blachnicki, *Prawda, Krzyż, Wyzwolenie*, Calsberg 1985, s. 49

**A. Modlitwa**

Proś Ducha Świętego, abyś doświadczył relacji oblubieńczej z Jezusem i współmałżonkiem.

Oczarowałaś me serce, siostrze moja, oblubienico, oczarowałaś me serce jednym spojrzeniem twych oczu, jednym paciorkiem twych naszyjników. Pnp 4, 9-10

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **Iz 54, 4-10**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Wskaż osoby, o których mówi tekst Izajasza, będące w relacji oblubieńczej.

.....

.....

.....

2. Opisz relację oblubieńczą między Bogiem a człowiekiem.

.....

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Czy doświadczasz w swoim małżeństwie relacji oblubieńczości? Czego ci brakuje? Nazwij to.

.....

.....

.....

2. Oblubieńczość jest darem Ducha Świętego. Czy prosiłeś Ducha Św. o ten dar?

.....

.....

.....

### III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś wszedł lub pogłębiał relacje oblubieńczości z Jezusem i współmałżonkiem? Bariery i przeszkodą jest zawsze grzech.

.....

.....

.....

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Iz 55, 6-9**.

Chrześcijanin wezwany jest do zmiany myślenia i przekraczania siebie. Co w ostatnim czasie domaga się zmiany waszego myślenia?

**Czwarty dzień****Relacja przyjaźni**

*Człowiek staje się wolny, gdy Bóg ofiarowuje mu swoją przyjaźń, według słów Pana „Już nie nazywam was sługami, bo sługa nie wie, co czyni Pan jego, ale nazwałem was przyjaciółmi, albowiem oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od Ojca mego” (J 15, 15).*

*Instrukcja o powołaniu teologa w Kościele, nr 1*

**A. Modlitwa**

Wzywaj Ducha Świętego, aby uzdalniał cię do przyjęcia przyjaźni Boga i człowieka.

Kiedy właśnie przestał przemawiać do Saula, dusza Jonatana przyłgnęła całkowicie do duszy Dawida. Pokochał go Jonatan tak jak samego siebie.

1 Sm 18, 1

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **1 Sm 20, 1-42**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Przytocz definicję przyjaźni między Dawidem a Jonatanem (w. 23b).

.....

.....

.....

2. Opisz przyjaźń Jonatana z Dawidem.

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Czy doświadczasz w swoim życiu daru przyjaźni? Napisz kilka słów o tej przyjaźni.

.....

.....

.....

2. Przyjaźń jest darem Bożym. Czy prosisz Jezusa o dar przyjaźni?

.....

.....

**III. DZIAŁAĆ**

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś doświadczał w życiu daru przyjaźni?

.....

.....

.....

**C. Modlitwa małżonków**

*Na gruncie „obrazu i podobieństwa” Boga – „dar Ducha” oznacza wreszcie wezwanie do przyjaźni, w której nadprzyrodzone „głębokości Boże” zostają niejako gościnnie otwarte dla uczestnictwa ze strony człowieka. Uczy Sobór Watykański II: „Bóg niewidzialny (por. Kol 1, 15; 1Tm 1, 17) w nadmiarze swej miłości zwraca się do ludzi jak do przyjaciół (por. Wj 33, 11; J 15, 14-15) i obcuje z nimi (Ba 3, 38), aby ich zaprosić do wspólnoty z sobą i przyjąć ich do niej”.*

Jan Paweł II, *Dominum et Vivificantem*, nr 34

Podzielcie się **J 15, 12-17**.

Przyjaciele znają swoje pragnienia. Czy znacie pragnienia Jezusa?

**Piąty dzień****Miłość niech cię uczyni sługą**

*W domu Pańskim niewolnicy są wolni. Wolni, ponieważ służba nie nakłada przymusu, ale nakazuje miłość (...). Miłość niech cię uczyni sługą, tak jak prawda uczyniła cię wolnym (...). Jesteś zarazem sługą i wolnym: sługą, ponieważ nim się stałeś; wolnym, ponieważ umiłował cię Bóg, twój Stwórca; więcej – jesteś wolny, bo możesz kochać swojego Stwórcę (...) Jesteś sługą Pana i jesteś wolny w Panu. Nie szukaj wyzwolenia, które oddaliłoby cię od domu twego wyzwoliciela.*

Św. Augustyn w: Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 87

**A. Modlitwa**

Wzywaj Ducha Świętego, aby miłość uczyniła cię sługą.

Miłością ożywni słuźcie sobie wzajemnie.

Ga 4, 13c

**B. Studium Biblii**

*Jezus domaga się, by Go naśladować i iść za Nim drogą miłości, która oddaje się bez reszty braciom dla miłości Boga: „To jest moje przykazanie abyście się wzajemnie miłowali, tak jak ja was umiłowalem” (J 15,12). Owo „jak” domaga się naśladowania Jezusa, Jego miłości, której znakiem jest umycie nóg.*

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 20

Przeczytaj **J 13, 1-16**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Jaki jest fundament służby Jezusa Chrystusa (w. 1b)?

.....

.....

.....

2. W jakim znaku wyraża się służba Jezusa podczas Ostatniej Wieczerzy?

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Czy twoje działania podejmowane są w perspektywie miłości? Co się składa na tę miłość?

.....

.....

.....



## 2. Czy akceptujesz ofiarę i umieranie w miłości?

.....

.....

.....

### III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś był podobny do Jezusa w miłości ***Do końca ich umiłował?***

.....

.....

.....

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Łk 18, 35-43**.

Czy miłość jest dla was światłem? Może jesteście niewidomi jak ten ślepiec pod Jerychem?

**Szósty dzień****Wolność jako proegzystencja – bycie „dla”**

*Wolność urzeczywistnia się przez miłość, to znaczy przez dar z siebie. (...) Kontemplacja Jezusa ukrzyżowanego to główna droga, którą Kościół musi podążać każdego dnia, jeśli pragnie zrozumieć, czym jest wolność: darem z siebie w służbie Bogu i braciom. Zaś komunია z Chrystusem ukrzyżowanym i zmartwychwstałym jest niewyczerpanym źródłem, z którego Kościół nieustannie czerpie, aby żyć w wolności, składać siebie w darze i służyć.*

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 93

**A. Modlitwa**

Proś Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do postawy bycia dla innych.

A kto by chciał być pierwszy między wami, niech będzie niewolnikiem waszym, na wzór syna Człowieczego, który nie przyszedł, aby Mu służono, lecz aby służyć i dać swoje życie na okup za wielu.

Mt 20, 27-28

**B. Studium Biblii**

*Ponieważ więc nadal podlegamy słabości, śmiem twierdzić, że jesteśmy wolni w takiej mierze, w jakiej służymy Bogu, o ile zaś idziemy za prawem grzechu, o tyle jesteśmy niewolnikami.*

Św. Augustyn, w: Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 17

Przeczytaj **2 Kor 4, 7-16**.

**I. WIDZIEĆ**

1. O jakiej fundamentalnej postawie mówi św. Paweł Apostoł w trudzie apostoelskim? (w. 7)

.....

.....

.....

2. Postawa służby powinna mieć swój specyficzny charakter. Nazwij tę postawę (w. 10).

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Czego szukasz w służbie?

.....

.....

.....

2. W czym wyraża się twoja służba?

.....

.....

.....

**III. DZIAŁAĆ**

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby twoja służba podobna do służby Jezusa, gdzie fundamentem jest miłość

.....

.....

.....

*Powiada Apostoł: „Świat stał się dla mnie ukrzyżowany, a ja dla świata”. Następnie chcąc pouczyć, że istnieje w życiu doczesnym taka śmierć, która jest naprawdę dobrą śmiercią, zachęca nas, abyśmy „w ciele naszym nosili śmierć Jezusa: kto bowiem nosić będzie w sobie śmierć Jezusa, ten i życie Pana Jezusa będzie miał w swoim ciele.”*

*Niech działa w nas śmierć, aby działało w nas także i życie; jest szczęśliwe życie po śmierci, szczęśliwe po zwycięstwie, szczęśliwe po zakończonej walce, kiedy już prawo nie będzie się sprzeciwiać prawu ducha, kiedy nie będzie już w naszym ciele walki, ale zwycięstwo. I nie potrafiłbym powiedzieć, czy ta śmierć nie jest silniejsza od życia.*

św. Ambroży, *O błogosławieństwie śmierci*, w: *Liturgia godzin*, 31 TZ, sobota

**C. Modlitwa małżonków**

Podzielcie się **2 Kor 11, 18-33**.

Paweł Apostoł głęboko doświadczył, że Jezus jest Bogiem żywym. Czy wasza służba wpływa z potrzeby serca i doświadczenia, że Jezus jest Bogiem żywym? W jaki sposób się to przejawia?

TYDZIEŃ IV

**WYCHOWANIE DO WOLNOŚCI  
W MAŁŻEŃSTWIE I RODZINIE**

Czwarty tydzień związany jest doświadczeniem małżeństwa i rodziny jako wspólnoty wyzwalającej. Działanie wyzwalające w rodzinie w sposób fundamentalny spełnia budowanie wzajemnych relacji między małżonkami i dziećmi. Okazuje się, że wielu osobom bardzo trudno jest bawić się razem z dziećmi. Jest to związane z byciem i znizeniem się do poziomu dzieci. W naszym domu często bawimy się wspólnie grając w różne gry planszowe. Czytamy dziecięce opowiadania lub bajki. Czasem uprzywilejowanym dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym jest pójście z tatusiem na film do kina lub do teatru lalek na dziecięcy spektakl. Najważniejsze jest oddanie czasu dzieciom – przebywanie razem.

Wychowanie do prawdy a w tym wychowywanie sumienia należy do ważnych zadań rodziny. W naszym domu największym dziecięcym grzechem było i jest kłamstwo. Konsekwencje tego dzieci doświadczają dość boleśnie, nie koniecznie w formie fizycznej lecz w ograniczeniach. Nazywanie zła złem, przyznawanie się do błędów należy do ważnych elementów wychowania w prawdzie. Konieczne jest afirmowanie w tych sytuacjach dziecka, jednakże zło jest zawsze złem. W dobie obecnej obserwuje się próbę uwolnienia od wartości uniwersalnych (małżeństwa, rodziny, płci, prokreacji). Człowiek próbuje określać co jest dobre, a co złe. Staje w miejscu Bogu. Taka postawa zawsze obracała się przeciwko człowiekowi. Słowo Boże nazywa ją grzechem pychy. Boże wychowanie do prawdy związane jest także z odwagą powiedzenia przepraszam wobec dzieci, ale i wobec rodziców. Powiedzenie przez mamę lub tatę przepraszam, nie miałam racji, należy do ważnych momentów formowania sumienia. To pokazuje, że każdy człowiek jest omylny. Cała wielkość polega właśnie na przyznaniu się do błędu. Bardzo ważnym elementem jest przyjmowanie prawdy o sobie, swoich ograniczeń, ale i swoich zalet i talentów. Jest to bolesne, ale konieczne do rozwoju człowieka.

Bardzo ważna jest świadomość, że każdy człowiek ma chore serce w większym lub mniejszym stopniu. Tylko Jezus Chrystus ma moc uzdrowienia naszego serca, co zwykle dokonuje się w sakramencie pojednania. Kiedy wybierałam się z moją starszą córką na sakrament pojednania oprócz naszego osobistego przygotowania, towarzyszyła nam modlitwa wstawiennicza naszej rodziny. W młodszych dzieciach rodziła się w ten sposób świadomość i potrzeba sakramentu pojednania. Rodziło się pragnienie uzdrowienia serca przez Jezusa w tymże sakramencie.

Kolejnym elementem jest wychowanie do wolności jako świętej obojętności. **Najważniejszym zadaniem człowieka na ziemi jest chwalenie, czczenie oraz służenie Bogu.** Wszystko inne ma służyć temu, ma być temu podporządkowane. Ma korzystać z nich na tyle, na ile mu pomagają osiągnąć cel najważniejszy lub odrzucać to wszystko co przeszkadza w osiągnięciu tego celu. Z tej zasady

wyływa święta obojętność, która podkreśla zasadę nie uzależniania się od rzeczy stworzonych.

- ⇒ *Człowiek po to jest stworzony, aby Boga, Pana naszego, chwalił, czcił i Jemu służył, a przez to zbawił duszę swoją.*
- ⇒ *Inne zaś rzeczy na obliczu ziemi są stworzone dla człowieka i aby mu pomagały do osiągnięcia celu, dla którego jest on stworzony.*
- ⇒ *Z tego wynika, że człowiek ma korzystać z nich w całej tej mierze, w jakiej mu one pomagają do jego celu, a znów w całej tej mierze winien się od nich uwalniać, w jakiej mu są przeszkodą do tegoż celu.*
- ⇒ *I dlatego trzeba nam stać się ludźmi obojętnymi (nie robiącymi różnicy) w stosunku do wszystkich rzeczy stworzonych, a w tym wszystkim, co podlega wolności naszej woli, a nie jest zakazane (lub nakazane), tak byśmy z naszej strony nie pragnęli więcej zdrowia niż choroby, bogactwa (więcej) niż ubóstwa, zaszczytów (więcej) niż wzgardy, życia długiego (więcej) niż krótkiego, i podobnie we wszystkich innych rzeczach.*
- ⇒ *(Natomiast) trzeba pragnąć i wybierać jedynie to, co nam więcej pomaga do celu, do którego jesteśmy stworzeni<sup>4</sup>.*

Święty Paweł Apostoł tak to formułuje: *Ja bowiem nauczyłem się wystarczać sobie w warunkach, w jakich jestem. Umiem cierpieć biedę, umiem i obfitować. Do wszystkich w ogóle warunków jestem zaprawiony: i być sytym, i głód cierpieć, obfitować i doznawać niedostatku. Wszystko mogę w tym, który mnie umacnia<sup>5</sup>.* Paweł jednoznacznie wskazuje na źródło swojej wolności: **wszystko mogę w tym, który mnie umacnia.** Nie jest ważne czy jestem zdrowy czy chory, bogaty czy biedny, piastuję ważne stanowisko czy podrzędne. Najważniejsze jest czy realizuję swoje główne zadanie: *Człowiek po to jest stworzony, aby Boga, Pana naszego, chwalił, czcił i Jemu służył, a przez to zbawił duszę swoją.*

W jaki sposób możemy wychowywać siebie i dzieci do świętej obojętności? Można zaczynać od bardzo drobnych rzeczy. Z jednej strony wdzięczność za to co posiadam, a z drugiej nie uzależnianie się od rzeczy materialnych. Człowiek może stać się niewolnikiem każdej rzeczy stworzonej. Kiedy w naszym domu zepsuła się zmywarka, miałam możliwość zobaczenia, czy jestem uzależniona od tego sprzętu. Czy umiałam przyjąć z wdzięcznością zmywanie naczyń pod bieżącą wodą? Każde drobne sytuacje, niewygody ukazują stan mojej wolności. Samochód w dobie obecnej jest bardzo potrzebny do sprawnego funkcjonowania, ale jak go zabraknie z jakiegoś powodu jaka jest moja reakcja?

---

<sup>4</sup> *Fundament rekolekcji ignacjańskich.*

<sup>5</sup> Flp 4, 11-13.

Ostatni element to wychowanie do miłości i służby. Współczesny świat ze swoją kulturą lansuje postawę wygody i przyjemności. Wychowanie ze swojej natury związane jest z ofiarą i służbą. Wychowanie do miłości i służby w rodzinie związane jest przyuczaniem do pracy, wdrażaniem dzieci w obowiązki domowe. W zasadzie problem nie tkwi w dzieciach, ale rodzicach. Na ile wystarczy rodzicom determinacji, aby wyegzekwować dziecięce obowiązki, na tyle są zrobione. Są to polecenia, które powtarza się wielokrotnie, aby włożyć buty na półkę, pozbierać zabawki, posprzątać po wykonanych czynnościach. Zawsze jest konieczność sprawdzenia i „odebrania” pracy. Wraz z dziecięcą pracą wzrasta szacunek do pracy innych. Człowiek szybko uczy się szanować oraz brać odpowiedzialność za konkretne działanie, jeżeli będzie musiał ponosić konsekwencje tego działania.

**Pierwszy dzień****Wyzwalanie przez budowanie relacji**

*Ukazywany w Biblii człowiek odkrył, że potrafi zrozumieć samego siebie tylko jako „byt w relacji”, w relacji z Bogiem, z narodem, ze światem i z Bogiem.*

Jan Paweł II, *Fides et Ratio*, nr 21

**A. Modlitwa**

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do odkrycia, iż tylko przez budowanie wzajemnych relacji ze współmałżonkiem i dziećmi stajesz się bardziej szczęśliwy i wyzwalany.

Jezus zaś czynił postępy w mądrości, w latach i w łasce u Boga i ludzi.      Łk 2, 52

**B. Studium Biblii**

*Człowiek nie jest stworzony, by żyć samotnie. Rodzi się i dorasta w rodzinie, aby później włączyć się swoją pracą w życie społeczne.*

Jan Paweł II, *Fides et Ratio*, nr 31

Przeczytaj **Łk 2, 41-52**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Wskaż i zapisz zwroty ukazujące na relacje w rodzinie Jezusa, także z Ojcem niebieskim.

.....

.....

.....

2. Jakie miejsce w życiu Jezusa zajmuje relacja z Ojcem niebieskim?

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Ile poświęcasz czasu na relację z Jezusem? Co chcesz, a co musisz zmienić?

.....

.....

.....

2. Ile czasu poświęcasz na budowanie relacji ze współmałżonkiem oraz z dziećmi? Co musisz, co chciałbyś zmienić?

.....



3. Czy jesteś w stanie w stosunku do każdego twego dziecka powiedzieć: *Ty jesteś mój Syn umiłowany, w tobie mam upodobanie?*

### III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby relacje w twojej rodzinie były przeniknięte pokojem i radością?

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Łk 19, 1-10**.

Zacheusz nie jest mile widziany w swoim środowisku. Bogactwo mu nie wystarcza. Nie boi się jednak szukać i ośmieszyć wchodząc na drzewo sykomory. Czy szukając Jezusa nie boicie się przeciwstawić tzw. opinii publicznej?

**Drugi dzień****Wychowanie do stawania w prawdzie**

*Ludzie (...) uświęcają się przez, posłuszeństwo prawdzie (por. 1 P 1, 22). To posłuszeństwo nie zawsze jest łatwe. W następstwie tajemniczego grzechu pierworodnego, popełnionego za poduszczeniem szatana, który jest „kłamcą i ojcem kłamstwa” (J 8, 44), człowiek ustawicznie doznaje pokusy, by odwrócić wzrok od Boga żywego i prawdziwego i skierować go ku bożkom (por. 1 Tes 1, 9), przemieniając „prawdę Bożą w kłamstwo” (por. Rz 1, 25); przytępia to również jego zdolność poznawania prawdy i osłabia wolę poddania się jej.*

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 1

**A. Modlitwa**

Przyzywaj Ducha Świętego, aby uzdalniał cię do relacji synowskiej.

On jest drogą i prawdą i życiem.

J 14, 6

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **J 10, 22-39**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Jezus demaskuje postawę Żydów. Co zarzuca ich postawie?

.....

.....

.....

2. Jaka jest reakcja Żydów na słowa Jezusa?

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Jaka jest twoja reakcja na ludzi (współmałżonka, dzieci, pracodawcę, kolegę z pracy, nauczyciela w szkole), który demaskują twoją postawę „nie stania w prawdzie”?

.....

.....

.....

2. Co powinieneś zmienić w swojej postawie reagowania na zarzuty wobec ciebie?  
Przyjmowanie prawdy o sobie jest darem. Rozpocznij więc od modlitwy.

.....  
.....

### **III. DZIAŁAĆ**

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś pragnął przyjmować prawdę o sobie i nawracać się?

.....  
.....  
.....

### **C. Modlitwa małżonków**

Podzielcie się **J 8, 30-47**.

Czy jesteście ludźmi wolnymi? Co domaga się zmian w waszym małżeństwie, aby pogłębiała się wasza wolność?

**Trzeci dzień****Wychowanie sumienia**

*Nie ulega wątpliwości, że aby mieć „dobre sumienie” (1 Tm 1, 5), człowiek musi szukać prawdy i według niej sądzić. Jak powiada apostoł Paweł, sumienie powinno być oświecone przez Ducha Świętego (por. Rz 9, 1) i czyste (por. 2 Tm 1, 3).*

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 62

**A. Modlitwa poranna**

Proś Ducha Świętego, abyś wraz z współmałżonkiem i dziećmi mieli sumienie w Duchu Świętym.

Prawdę mówię w Chrystusie, nie kłamię, potwierdza mi to sumienie w Duchu Świętym. Rz 9, 1

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **Dz 5, 1-11**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Jak określa serce (sumienie) Ananiasza św. Piotr?

.....

.....

.....

2. Jaki zarzut stawiany jest Ananiaszowi i jego żonie Safirze?

.....

.....

.....

3. Jakie są konsekwencje grzechu małżonków?

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Czy nie pertraktujesz ze swoim grzechem przez brak wierności w drobnych rzeczach (np. skasowanie biletu, przemilczanie całej prawdy itp.)?

.....

.....

.....

2. *Zapłatą za grzech jest śmierć.* W sposób konkretny doświadczyło tego małżeństwo Ananiasza i Safiry. W jakiej formie doświadczasz śmierci jako zapłaty za grzech w swoim życiu? Wzywaj Ducha Świętego!

.....  
.....  
.....

### III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś doświadczył, że grzech niszczy twoje życie osobiste, małżeńskie i rodzinne?

.....  
.....  
.....

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Dz 5, 17-30**.

Czy doświadczacie, że więzienia waszych zniewoleń otwierają się?

**Czwarty dzień****Wychowanie do wolności jako świętej obojętności**

- ⇒ *Człowiek po to jest stworzony, aby Boga, Pana naszego, chwalił, czcił i Jemu służył, a przez to zbawił duszę swoją.*
- ⇒ *Inne zaś rzeczy na obliczu ziemi są stworzone dla człowieka i aby mu pomagały do osiągnięcia celu, dla którego jest on stworzony.*
- ⇒ *Z tego wynika, że człowiek ma korzystać z nich w całej tej mierze, w jakiej mu one pomagają do jego celu, a znów w całej tej mierze winien się od nich uwalniać, w jakiej mu są przeszkodą do tegoż celu.*
- ⇒ *I dlatego trzeba nam stać się ludźmi obojętnymi (nie robiącymi różnicy) w stosunku do wszystkich rzeczy stworzonych, a w tym wszystkim, co podlega wolności naszej woli, a nie jest zakazane (lub nakazane), tak byśmy z naszej strony nie pragnęli więcej zdrowia niż choroby, bogactwa (więcej) niż ubóstwa, zaszczytów (więcej) niż wzgardy, życia długiego (więcej) niż krótkiego, i podobnie we wszystkich innych rzeczach.*
- ⇒ *(Natomiast) trzeba pragnąć i wybierać jedynie to, co nam więcej pomaga do celu, do którego jesteśmy stworzeni.*

*Fundament rekolekcji ignacjańskich*

**A. Modlitwa poranna**

Wzywaj Ducha Świętego, aby uzdalniał cię do świętej obojętności.

Jeżeli bowiem od ludzi pochodzi ta myśl czy sprawa, rozpadnie się, a jeżeli rzeczywiście od Boga pochodzi, nie potraficie ich zniszczyć i może się czasem okazać, że walczycie z Bogiem. Dz 5, 38b-39

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **Dz 16, 1-10; Flp 4, 11-14.**

**I. WIDZIEĆ**

1. Aby partycypować w świętej obojętności, konieczne jest głębokie życie modlitewne, życie w mocy Ducha Św. Znajdź w tekście Dz (w. 6-10) sformułowania ukazujące tę rzeczywistość.

.....

2. Święty Paweł w liście do Filipian realizuje świętą obojętność, choć nie nazywa tego w ten sposób. Napisz jak rozumie św. Paweł świętą obojętność.

.....

.....

## II. OSĄDZIĆ

1. Czy braki w twoim życiu nie burzą twojej harmonii wewnętrznej przez obwinianie, złość, zazdrość?

2. Czy potrafisz dzielić się swoją majątkością taką jaką posiadasz z innymi?

3. Czy potrafisz ze spokojem i wdzięcznością przyjąć każdy okres w swoim życiu łatwy i trudny? Jak wówczas się zachowujesz?

## III. DZIAŁAĆ

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby święta obojętność miała miejsce w twoim życiu?

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **Dz 19, 6-20**.

Czy doświadczacie w swoim małżeństwie walki duchowej i obecności szatana przez grzech i zniewolenia?

**Piąty dzień****Wychowanie do miłości**

*Wolność urzeczywistnia się przez miłość, to znaczy przez dar z siebie (...). Tak więc kontemplacja Jezusa ukrzyżowanego to główna droga, którą Kościół musi podążać każdego dnia, jeśli pragnie w pełni zrozumieć, czym jest wolność: darem z siebie w służbie Bogu i braciom.*

Jan Paweł II, *Veritatis splendor*, nr 87

**A. Modlitwa poranna**

Wzywaj Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do miłości, która jest darem z samego siebie.

Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam. **Bóg jest miłością**: kto trwa w miłości, trwa w Bogu, a Bóg trwa w nim. 1 J 4, 16

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **1 J 3, 10-24**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Jakie znaki charakteryzujące dzieci Boga i dzieci diabła wymienia Jan?

.....

.....

.....

2. W czym wyraża się miłość Jezusa do człowieka?

.....

.....

.....

3. W czym ma się wyrażać miłość człowieka ? (w. 18)

.....

.....

.....

**II. OSĄDZIĆ**

1. Przypomnij sobie osoby, co do których odczuwasz szczególną niechęć. Czy potrafisz im przebaczyć a może prosić o przebaczenie?

.....

.....



.....  
2. Na ile towarzyszy ci umieranie dla innych (cierpliwe czekanie, ofiarowywanie swojego czasu, akceptowanie trudnej inności)?  
.....  
.....

### III. DZIAŁAĆ

.....  
Co domaga się zmian w twoim sercu, abyś wszedł lub pogłębiał relacje oblubieńczości z Jezusem i współmałżonkiem? Bariery i przeszkodą jest zawsze grzech.  
.....  
.....  
.....

### C. Modlitwa małżonków

Podzielcie się **1 J 4, 7-18**.

Lęk niszczy zaufanie, potrafi sparaliżować życie człowieka. Jakie sytuacje budzą w was lęk? Dlaczego?

**Szósty dzień****Wychowanie do służby**

*Uczestniczyć w posłannictwie królewskim Chrystusa, to znaczy odnajdywać w sobie i w drugich tę szczególną godność Bożego powołania, którą można określić jako „królewskość”. Godność ta wyraża się w gotowości służenia na wzór Chrystusa, który nie przyszedł, aby Jemu służyło, ale by On służył. Jeśli zaś w świetle tej Chrystusowej postawy prawdziwie „panować” można tylko służąc – to równocześnie „służenie” domaga się tej duchowej dojrzałości, którą należy określić właśnie jako „panowanie”. Aby umiejętnie i skutecznie służyć drugim, trzeba umieć panować nad samym sobą, trzeba posiadać cnoty, które te panowanie umożliwiają.*

Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, nr 21

**A. Modlitwa poranna**

Proś Ducha Świętego, aby uzdolnił cię do służby, która rozpoczyna się od panowania nad samym sobą.

Znam twoje czyny, że ani zimny, ani gorący nie jesteś. Obyś był zimny albo gorący! A tak, skoro jesteś letni i ani gorący, ani zimny, chcę cię wyrzucić z moich ust.

Ap 3, 15-16

**B. Studium Biblii**

Przeczytaj **Łk 1, 39-56**.

**I. WIDZIEĆ**

1. Maryja napełniona Duchem Świętym idzie do Elżbiety. Opisz jej zachowanie.

.....

.....

.....

2. W jaki sposób Elżbieta odpowiada na wizytę i służbę Maryi?

.....

.....

**II. OSĄDZAĆ**

1. Służba Maryi jest prosta. Czy potrafisz z miłością wykonywać proste czynności w domu?

.....

.....

.....

2. Maryja jest prowadzona przez Ducha Świętego. Czy twoja służba ma wymiar posłuszeństwa Duchowi Świętemu?

.....  
.....  
.....

### **III. DZIAŁAĆ**

Co domaga się zmian w twoim sercu, aby twoja służba wypływała z miłości i prowadzenia Ducha Świętego?

.....  
.....  
.....

### **C. Modlitwa małżonków**

Podzielcie się **1 P 4, 10**.

Czy służycie swoimi darami sobie i innym osobom? W jaki sposób?

